

Az erdőadó ügye a törvényhozás előtt.

Miként t. olvasóink lapunk mult évi IV. füzetéből értesültek, a földadó szabályozásáról szóló törvényjavaslatnál az erdőadó megállapítására vonatkozó főrendi határozat eltért a képviselőház által elfogadott azon javaslattól, mely szerint a becslésnél a fa árául az 1867—1872. évek alatt fennállott árak átlaga vétessék, mely helyett a főrendiház által az fogadottat el, hogy az utolsó 20 év alatt fennállott árak átlaga vétessék 20⁰/₀ levonással. *)

A törvényjavaslat ismét a képviselőházhoz küldetvén, ez újabb tárgyalása alapján az illető §-t következőleg fogadja el:

A becslésnél, a fa kivételével, a termények árául az 1867—1872-ig terjedő hat évi középárak átlaga 20⁰/₀ levonásával veendő, — a fa árául pedig az 1855—1874-ig terjedő 20 évi időszak alatt fennállott középárak átlaga minden levonás nélkül veendő.

Oly terményeknél, melyek eladás végett vásárra, vagy valamely gyárhoz vitetnek, az illető piaczi vagy gyári, más terményeknél a helybeli, még pedig a bornál a szüreti árak vétetnek alapul; ha az eladás hordóval együtt történik, a hordó ára levonandó.

A törvényjavaslat kérdésben forgó igen lényeges §-ának másodszori tárgyalása a főrendiházban folyó évi január-hó.

*) Szinte feleslegesnek tartjuk itt megemliteni, hogy az Országos Erdészeti-Egyesület mult évi közgyűlése a képviselőház és főrendiház határozatai közt lévő nagy eltérés alapján az erdők érdekeinek megfelelő évkör vétele végett felíratot határozott, s ebben azért, mert a tett számítások szerint az utolsó 12 év, és az utolsó 20 év faárainak átlaga nem nagy különbséget mutatott, s mert az erdők érdeke 12 évi átlagár alapul vétele mellett is eléggé megvédettnek volt ismerhető, közvetítőül a 12 évet fogadta el, és kívánta kérni; e kérés azonban feleslegessé lett, mert a képviselőház a 20 évet elfogadta.

Szerk.

25-én történt, mely alkalommal a főrendiház e tárgybani előadója a mély tudományu Zichy Nándor gróf a képviselőház szövegezését ajánlta elfogadásra; mire a következő tárgyalás fejlett ki.

Gr. Keglevich István a 6 évi átlagot a 25⁰/₀ levonásával ajánlja elfogadtatni. Fontosnak tartja e kérdést, mert a katasteri munkálat költséges és a jövőre készül. Igaz, hogy az erdei adó Magyarországon 3 milliónál többet nem tesz; ha ebből 12⁰/₀-ot levonunk, az pénzügyi szempontból nem oly súlyos, mint az osztó igazság szempontjából. A 20 évi átlag levonását nem fogadja el, mert az az arányokat tökéletesen felforgatná, az egyiket sujtaná, a másikat pedig aránytalan kedvezésben részesítené s az erdei katastert tökéletesen illusoriussá tenné. Inkább 7⁰/₀ teher, mintsem oly munkálat, melynek semmi hasznát sem lehet venni, mert sokkal könnyebben lehet adómérséklés által az ebből származható igaztalanságot kiegyenliteni, mint egy oly munkát helyreütni, mely alapján annyira eltérne a valóságtól.

Gr. Andrássy Manó pártolja Keglevich indítványát.

Ghyczy Kálmán pénzügyminister: Engedjék meg a méltóságos főrendek, hogy azokra, mik most előadattak, néhány igénytelen észrevételt tegyek.

Először is megjegyzéseim vannak azokra nézve, miket Keglevich István gr. ő méltósága méltóztatott felhozni. Ő először is például felvette a pesti piac átlagos árait és a búzának, rozsnak, árpanak középárát 4 frt 66 krban állapította meg. Ezen ár nekem már első hallásra is kicsit nagynak látszik, tekintve, hogy az árpa is köztük foglaltatik. De egyébiránt is önkényes, arbitrarius dolognak tartom három különböző nemű gabonából átlagot felvenni. Ép azért nehéz ily statistikai adatokra építeni, mert az eredmény nagyban a számok gruppirozásától függ. Ha ő méltósága csak a búzát és annak átlagárát

méltóztatott volna fölvenni, egészen más eredményre jött volna. De máskülönben azt sem tartom helyesnek, hogy a faáráknál épen a pesti piaczt vétetik irányadóul. A pesti piacznak viszonyai egészen különbözők az ország más vidékein létezőktől a faárákra nézve. Én azt hiszem, hogy a korábbi években, 10—12 esztendővel ezelőtt Pesten a fa ára lehetett 14 frt, míg az ország más részében talán semmi ára, vagy pedig egy ölnek ára 1—2 forint volt. — Ez a viszony áll most is. Pesten egy öl fának ára körülbelül 20 frt, míg az országnak erdővel biró nagy vidékein a fának igen csekély s némely helyeken —fájdalom— mert vevő nincsen épen semmi ára sincs. A pesti piacról meritett érveléseket tehát a faárákra alkalmazva nem fogadhatom el.

Méltóztatott mondani a mélt. grófnak, hogy a képviselőház által tett módosítás semmi számításra nem alapszik, hogy a gabonára nézve hat évi átlagot lehet alapos számítással kiszámítani, a piaci árak kitudhatók lévén. Megengedem, hogy a piaci árakat vévén fel, a fa árára nézve szintén lehet bizonyos számítást tenni; de méltóztassék megengedni a méltóságos gróf ur azt is, hogy bizonyos évek sorából megállapított átlagos ár után miért kelljen épen 10⁰/₀-ot vagy 20⁰/₀-ot leszámítani, s hogy mily számításra lehet alapítani: részemről — csak a saját nézetemet mondom el — felfogni nem tudom. Ez lehet a méltányosság bizonyos érzékének következtetése; de hogy alaposan lehessen kimutatni, hogy épen 10⁰/₀ vagy 20⁰/₀ legyen levonandó, azt, megvallom, részemről felfogni képes nem vagyok.

Azt méltóztatott mondani, hogy az igazságos megadóztatás tekintetében nincsen egyenlőség a fa ára és a gabona ára között. Én azt hiszem, hogy különböző viszonyok hatnak a fa és gabona árának meghatározására. A gabona mégis könnyebben nagyobb távolságra szállítható, mint a fa, melynek szállítása már csak sulyánál fogva is csak bizonyos körre van szo-

ritva és én azt hizem, hogy oly különbözők lehetnek bizonyos vidéken e tekintetben a viszonyok, hogy lehetnek némely vidékeken nagy árak és mellette viszont olcsó lehet a fa, mert ez bőségben van, gabona pedig kevesebb, vagy éppen nem termett. Áll ez megfordítva is. Hanem a mi azt illeti, hogy egyáltalában nem volna indoka annak, hogy miért állapítottatott meg a gabonára nézve már most — és pedig mindkét háznak megegyezésével — a hat éves turnus mellett 20 perczentes levonás, és miért nem kívántatik a képviselőház részéről indítványozott levonás megengedtetni a faátlagárakból, azt egyáltalában nem fogadhatom el, hogy ez indokolható nem volna.

A képviselőház indítványozta elsőbben is a gabonára nézve a 6 évi átlagot és leginkább azon nézetből indult ki, hogy miután most a legujabb időben a gabona ára a közlekedési eszközök szaporodása miatt nagyban öregbedett és pedig oly vidékeken, a melyeken 10—12 évvel ezelőtt a gabona ára igen csekély volt és ezen vidékeken, szaporodván a közlekedési eszközök, a gabonaárak az előbbiekhöz képest aránylag nagyon felmentek és ezáltal a föld sokkal értékesebbé lett: ezért nem kívánt a képviselőház hosszabb átlagot felvenni a gabonára nézve, mert akkor azon vidékeknél, melyek a vasutak által legtöbbet nyertek, minthogy a földet csak azok által tudják jövedelmezőbbé tenni, ha pl. 20 évi átlag vétetett volna fel, ezen vidékek javára szolgáltak volna azon igen olcsó árak, melyek ily mértékben, míg csak vasutak lesznek, visszakerülni bizonyára nem fognak; azon nagy jótétemény tehát, melyet az ország nagy vidékeinek a vasutak nyújtottak, tekintetbe nem vétetett volna. Ennek akar a képviselőház kifejezést adni azzal, hogy csak 6 évi átlagot állapított meg, vagyis azon időt, mely alatt a közlekedési eszközök leginkább szaporodtak.

A képviselőház azonban ezen 6 évi átlagot 1873-ig vitte, és midőn a méltóságos főrendek is ezen 6 évi turnust elfogad-

ták, igen helyesen figyelmeztettek arra, hogy az 1873-iki esztendő oly abnormis volt, hogy az átlag igazságosságát megrostaná és ennél fogva csak 1867-től 1872-ig kívánták az átlagot kiszámítani. Belátta ezt a képviselőház is és a főrendek által proponált 6 évet elfogadta. De egyszersmind belátta azt is és meggyőződött arról, hogy mégis ezen 6 évben vannak oly esztendők, melyek a gabonára nézve a szokásosnál nagyobb árakat tartalmaznak és ennél fogva, habár, mondom, nem is biztos számítások alapján, mert e tekintetben a méltóságos főrendek általán közöltettek a képviselőházzal számításokat, — hanem mégis vezettetvén a méltányosság érzetétől, ezen 20⁰/₀ levonást a gabonára nézve elfogadták.

Már most vegyük a fát az erdei birtokok és a vasutak által. Mert habár a fa, súlyánál fogva vasuton oly messzire nem szállítható, mint a gabona, de bizonyosan minden erdő, melyet a vasut megközelít, tágabb eladási tért nyer és ezáltal az erdő földje jövedelmezőbb lesz. De miután a méltóságos főrendek igazságosnak látták tekintetbe venni azt, hogy ezen utóbbi 6 esztendő olyan volt, hogy a közönséges tapasztalás szerint a fa ára ezen esztendőben sokkal magasabbra emelkedett, mint a gabona ára, lehet mondani, hogy bizonyos időkben mesés árak voltak ezen esztendők alatt, a méltóságos főrendek szerintem alaposan kívánhatták, hogy a 6 esztendő a fára nézve ne vétessék fel. Hiszen mindazon nagy pénzerővel bíró pénzügyintézetek, melyek a 6 esztendő elejére eső években valamely vállalatot indítottak meg, kénytelenek voltak vállalataikról lemondani nagy veszteséggel, mert fenn nem tarthatták azokat, miután most megint az utolsó két év alatt a fa ára leszállott, és kelendősége majdnem zerusra redukálódott. Átlátták tehát a képviselőház tagjai, hogy ezen árt nem lehet felvenni, hanem hosszabb időt kell fixirozni és ennek folytán a 20 esztendőt, melyet a méltóságos főrendek proponáltak, ők is elfogadták.

De ha tekintetbe vesszük azon alacsony árakat, melyeknek okvetlenül, ha nem is nézzük a táblás kimutatásokat, azon vidékeken 20 évvel ezelőtt létezniök kellett, hol a fának vasuton vagy más módon való nagyobb mérvű szállítására még gondolni sem lehetett; ha az átlag kiszámításába beszámítjuk ezen árakat, ezen átlag bőven pótolja azt, a mit a méltóságos főrendek a hat évi átlag mellett a 20⁰/₀ levonásával pótolni akartak. Azt hiszem, hogy ezen 20 évi turnus elfogadása által tökéletesen elégtételt az erdei érdekeknek. És itt lehetetlen meg nem jegyezni azt, hogy a képviselőház e tekintetben még tovább ment a concessioban, mint a méltóságos főrendek, mert most már bevette az átlagba az 1874-iki esztendőt is, mely megint egyike azoknak, melyek, mint az 1873-iki esztendő is, nagyon alacsony árakat mutatnak a fára nézve, és melyekben az erdők nagy részben talán semmi jövedelmet nem hoztak. Ha már most méltóztatnak tekintetbe venni, hogy a 20 esztendő áraiban, főleg azok elején, mily alacsony árak foglaltatnak az országnak bizonyára nagyobb részében és általában ezen két utolsó esztendő is, melylyel megtoldatott a 6 év, mely a gabonára nézve mindkét ház által elfogadtatott, ismét nyomott árakat képvisel, úgy hiszem, lehetetlen tagadni, hogy talán mégis sok az, a mi az erdei birtokosok részéről kívánatik, hogy ezen minden esetre igen alacsonynak mutakozó átlagból még százalékos levonás is adassék; ennél fogva részemről ezt a propositiót, melyet a képv. ház már nagy részben a mélt. főrendek kezdeményezésére tett, részemről az erdőbirtokosokra alkalmazva igen helyesnek és igazságosnak tartom, és ezért kérem a mélt. főrendeket, méltóztassanak azt elfogadni. (Helyeslés. Szavazzunk!)

Gr. Pálffy Mór pártolja gr. Keglevich indítványát.

Andrássy Manó gr.: Csak azt akaron felemlíteni, hogy érvelésemnek kimaradt a vége, azon propositió t. i., melyet

ajánlani akartam, mely abból áll, hogy azon esetre, ha a képviselőház indokolását visszaküldjük, akkor álljanak azon indokok, melyeket Keglevich István gr. a multra felhozott. Ha azonban azon indok áll, melyet én felhoztam, a méltányosságból kiindulva, akkor a $12\frac{1}{2}\%$ -ot kellene elfogadni a többi terményekre is, mely az alsóház által el is fogadtatott.

Ezt akartam felhozni s ezt szükséges volt tennem azért, hogy indítványomat kiegészítsem, talán mint új indítványt előterjeszszem. (Szavazzunk!)

Gr. Keglevich István és Ghyczy Kálmán pénzügyminister rövid felszólalása után a főrendiház gr. Keglevich indítványát mellőzte, s a bizottság kezdetben megjelölt indítványát fogadta el.

Az 1874-ik évi vadászhidény a gödöllői udvari vadászterületeken.

A legmagasabb udvar számára Gödöllő környékén berendezett vadászterület, összesen 20.264 cath. hold erdőbirtokot foglal magában, ezen területből a gödöllői koronai uradalmi birtokhoz 16.814 cath. hold tartozik, míg a vadászati célra kibérelt magánbirtokok 3450 cath. holdra terjednek.

Az 1874-ik évi vadászhidény, részint a folytonos szárazság, részint a később beállott kemény fagyok következtében az itteni erős vadállományokat tekintetbe véve, nem mondható kedvezőnek, sőt a jó hirben lévő gödöllői szalonkavadászatok a szalonkák hiánya miatt ez évben egészen elmaradtak.

Az udvari vadászatok, cserkészetekkel és hajtővadászatokkal felváltva, 1874-ik év szeptember 9-én vették kezdetüket s 1875-ik év január 12-én lettek befejezve; résztvettek Ő Felsége legkegyelmesebb királyunk; Rudolf koronaherczeg ő cs. k. fensége; Ferdinánd toscanai nagyherczeg ő cs. k. fensége;